

ΧΑΡΤΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ

ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

1. Ο Χάρτης Δεοντολογίας των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών της πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης (εφεξής Χάρτης) αφορά τους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων και των Εισαγγελιών της Επικράτειας και:

α) Αποτυπώνει σε ενιαίο κείμενο, δημόσια προσβάσιμο, κατά τη διεθνώς πλέον τηρούμενη καλή πρακτική ομοειδών δικαιοδοτικών θεσμών, βασικές αρχές δικαστικής δεοντολογίας και πρότυπα συμπεριφοράς που απορρέουν από αυτές. Τα πρότυπα αυτά υφίστανται ήδη ως στοιχείο του δικαστικού και εισαγγελικού λειτουργήματος, καθώς αντλούνται από τις παραδόσεις του δικαστικού και εισαγγελικού σώματος, όπως αυτές διαμορφώθηκαν και εξελίχθηκαν ιστορικά καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας των δικαστηρίων και εισαγγελιών της χώρας από την ίδρυση του Κράτους μέχρι και σήμερα και διατυπώνονται στον παρόντα Χάρτη. Ορισμένα από τα στοιχεία αυτά εμφανίζουν ιδιαίτερες πτυχές που συναρτώνται με τη φυσιογνωμία της πολιτικής και ποινικής δίκης ή τη φύση του εισαγγελικού λειτουργήματος και αποσκοπούν στο να θωρακίσουν καλύτερα τις αξίες που αναδεικνύονται μέσα από τις αρχές αυτές, οι οποίες συγκλίνουν εν τέλει στη διασφάλιση της θεμελιώδους έννοιας του Κράτους Δικαίου, τόσο υπό την τυπική όσο και την ουσιαστική της διάσταση.

β) Προσφέρει πλαίσιο κατευθύνσεων στους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς για ζητήματα δεοντολογίας που αντιμετωπίζουν, ώστε να επιδεικνύουν και να προάγουν υψηλό επίπεδο δικαστικής συμπεριφοράς, απαραίτητης για την αποτελεσματική ανταπόκρισή τους στον ρόλο που τους αναθέτει ο συνταγματικός νομοθέτης, καθώς και τη διατήρηση και ενίσχυση της εμπιστοσύνης της κοινωνίας στον θεσμό της Δικαιοσύνης και του κύρους του δικαστικού και εισαγγελικού λειτουργού ατομικά,

γ) Συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση του ρόλου του δικαστικού και εισαγγελικού λειτουργού και των υψηλών απαιτήσεων συμπεριφοράς που οφείλει να τηρεί, καθώς και της ιδιαίτερης φύσης των καθηκόντων του και των ορίων που απορρέουν από αυτά, λειτουργεί δε, και υπό αυτή την οπτική, ως μέσο ενίσχυσης της εμπιστοσύνης της κοινωνίας στα πολιτικά και ποινικά δικαστήρια και στο δικαστικό σύστημα εν γένει. Έτσι επιτυγχάνεται η ουσιαστική

νομιμοποίηση της Δικαιοσύνης, με την αποδοχή του ρόλου της στη συνείδηση των πολιτών.

2. Ο Χάρτης δεν αποσκοπεί να περιγράφει συμπεριφορές «μη αποδεκτές», ούτε παρέχει εξαντλητικό κατάλογο «δεοντολογικών» συμπεριφορών.

Καθορίζει πλαίσιο αρχών και προτύπων και εκθέτει καλές πρακτικές, προκειμένου να στηρίξει τον δικαστικό και εισαγγελικό λειτουργό, αλλά ταυτόχρονα να τον ενεργοποιήσει, καθιστώντας τον μέτοχο σύγχρονων προβληματισμών.

Εμπνέεται από τις μεγάλες αλλαγές που καταγράφονται τα τελευταία χρόνια σε σειρά κειμένων ηπίου δικαίου διεθνών και ευρωπαϊκών οργανισμών, ιδίως του Συμβουλίου της Ευρώπης και της στο πλαίσιο αυτού λειτουργούσας Επιτροπής για την αποτελεσματικότητα της Δικαιοσύνης (CEPEJ). Τα κείμενα αυτά εστιάζουν, πρωτίστως, στο επίπεδο της παρεχόμενης από τη Δικαιοσύνη δημόσιας υπηρεσίας και των κανόνων για ορθολογική διαχείρισή της. Εστιάζουν, επίσης, στην ανάδειξη του σύγχρονου ρόλου του δικαστικού και εισαγγελικού λειτουργού στην κοινωνία και στην ανάγκη για διαρκή και ουσιαστική επιμόρφωσή του, στη θεσμική επικοινωνία του με τις άλλες κρατικές εξουσίες, καθώς και με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τους πολίτες, στην αυξανόμενη εισαγωγή στο δικαστικό και εισαγγελικό χώρο των νέων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας, στη σύγχρονη αντίληψη περί συλλογικότητας κατά την οργάνωση του δικαστικού συστήματος, στην αυξανόμενη διεκδίκηση για πληρέστερη ενημέρωση, σεβασμό και εξυπηρέτηση των διαδικιών.

Το πλαίσιο αυτό θα βοηθήσει τον δικαστικό και εισαγγελικό λειτουργό σε ζητήματα δεοντολογίας. Η λύση στα διλήμματα δεοντολογίας που αντιμετωπίζει ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός υπάγεται στην ατομική του ευθύνη και επιβάλλει την αναζήτηση ισορροπίας μεταξύ των απαιτήσεων του δικαστικού και εισαγγελικού λειτουργήματος και της νόμιμης αξίωσής του για ανάπτυξη της προσωπικότητάς του και προστασία της ιδιωτικής του ζωής. Με τον Χάρτη παρέχεται η δυνατότητα στον δικαστικό και εισαγγελικό λειτουργό να ενεργεί και με την υποστήριξη, σε θεσμικό επίπεδο, κανόνων δεοντολογίας.

Η αποτελεσματικότητα του Χάρτη διασφαλίζεται στον βαθμό που κάθε δικαστικός και εισαγγελικός λειτουργός ατομικά ενστερνίζεται τις αρχές του ως οδηγό και πρότυπο συμπεριφοράς.

3. Με τον Χάρτη δεν θεσπίζονται κανόνες δικαίου, ούτε εισάγονται υποχρεώσεις ή δικαιώματα. Για τον λόγο αυτόν, δεν στηρίζεται σε νομοθετική εξουσιοδότηση ούτε συνδέεται με τον Κανονισμό λειτουργίας του Αρείου Πάγου ή της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου, ούτε με τους Κανονισμούς λειτουργίας των λοιπών Δικαστηρίων ή Εισαγγελιών της

Επικράτειας. Ο Χάρτης δεν αποτελεί, συνεπώς, κείμενο που μπορεί να προκαλέσει πειθαρχική διαδικασία, ούτε να αξιοποιηθεί εις βάρος του δικαστικού ή εισαγγελικού λειτουργού. Τούτο δε, ανεξαρτήτως του ότι ο συνταγματικός και ο κοινός νομοθέτης έχουν επιλέξει, για συγκεκριμένους κάθε φορά λόγους, να τυποποιήσουν ορισμένες αρχές και τρόπους συμπεριφοράς.

Ο Χάρτης επιχειρεί και σε πεδία νέα, θίγοντας και πτυχές που δεν έχουν ακόμη αποκτήσει σαφή και πάγια χαρακτηριστικά και διασφαλίζει καλύτερα την αυτονομία του δικαστικού και εισαγγελικού χώρου.

4. Πηγή έμπνευσης για τη σύνταξη του Χάρτη αποτέλεσαν ιδίως.

α) Το κείμενο των Αρχών της Bangalore για τη δικαστική δεοντολογία (The Bangalore Principles of Judicial Conduct) του Ο.Η.Ε., που υιοθετήθηκαν στο πλαίσιο καταπολέμησης του διεθνούς εγκλήματος και ενίσχυσης της εμπιστοσύνης των πολιτών στο δικαστικό σύστημα και αναθεωρήθηκαν το 2002, και η απόφαση 2006/23 του Κοινωνικού και Οικονομικού Συμβουλίου των Ηνωμένων Εθνών, με την οποία κλήθηκαν τα κράτη μέλη να υιοθετήσουν τις αρχές Bangalore και να θεσπίσουν κανόνες δικαστικής δεοντολογίας.

β) Η Magna Carta των Δικαστών που εξέδωσε το 2010 το Συμβουλευτικό Συμβούλιο των Ευρωπαίων Δικαστών (Consultative Council of European Judges) του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με τη δικαστική ανεξαρτησία και τη διαφάνεια κατά την παραγωγή του δικαιοδοτικού έργου,

γ) Τα κείμενα αρχών δεοντολογίας που υιοθετήθηκαν στα περισσότερα ευρωπαϊκά κράτη (στην Ιταλία ήδη από το 1994), στις Η.Π.Α. και τον Καναδά και αναδεικνύουν τους συγχρόνους προσανατολισμούς των δικαστικών συστημάτων.

Στη σύνταξη κωδίκων ή προτύπων συμπεριφοράς για δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς προτρέπουν, μεταξύ άλλων, η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της Διαφθοράς η οποία υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 31 Οκτωβρίου 2003 στη Νέα Υόρκη, το Συμβουλευτικό Συμβούλιο των Ευρωπαίων Δικαστών, με τις 3/2002 και 21/2018 γνώμες του και η GRECO (Groupe d'Etats Contre la corruption), η οποία με την από 24.9.2020 έκθεσή της [GrecoRC4 (2019)25] συνέστησε στη χώρα μας την καθιέρωση σαφών προτύπων επαγγελματικής συμπεριφοράς και ακεραιότητας και για τους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς.

5. Ο Χάρτης διέπει τόσο τα δικαστικά όσο και τα μη δικαστικά καθήκοντα που ασκούν οι δικαστικοί και εισαγγελικοί λειτουργοί των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων και των

εισαγγελιών της Επικράτειας. Ως δικαστικά (και εισαγγελικά) καθήκοντα θεωρούνται αφ' ενός τα δικαιοδοτικά και αφ' ετέρου όσα αφορούν την οργάνωση και λειτουργία της Δικαιοσύνης, όπως η συμμετοχή σε πειθαρχικά, υπηρεσιακά, δικαστικά συμβούλια ή συμβούλια επιθεώρησης.

Οι ρυθμίσεις του Χάρτη εφαρμόζονται, επίσης, στο πλαίσιο του ιδιωτικού και δημόσιου βίου των εν ενεργεία ή αφυπηρετησάντων δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών, στο μέτρο που αυτό είναι απολύτως αναγκαίο για τη διασφάλιση του σεβασμού των αρχών και αξιών του παρόντος Χάρτη.

6. Οι αρχές δεοντολογίας συναρτώνται άμεσα με το συνεχώς μεταβαλλόμενο κοινωνικό περιβάλλον που γεννά νέες συνθήκες και απαιτήσεις και, ως εκ τούτου, επικαιροποιούνται, κατόπιν συγκρότησης ειδικής προς τούτο Επιτροπής, ώστε να ανταποκρίνονται στα νεότερα δεδομένα και τις συνεχείς τεχνολογικές εξελίξεις.

Ο Χάρτης αναρτάται στον διαδικτυακό τόπο του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ στις ιστοσελίδες του Αρείου Πάγου και της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ

1. Ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός επιτελεί το λειτούργημά του και τα καθήκοντα που απορρέουν από αυτό με βάση το νόμο και τη συνείδησή του. Ασκεί τα καθήκοντά του με ευρύτητα πνεύματος, κατανοώντας ευσυνειδήτως, το νόμο και αξιολογώντας τα πραγματικά περιστατικά κάθε υπόθεσης χωρίς επιρροές, παρακινήσεις, πιέσεις, απειλές ή παρεμβάσεις, άμεσες ή έμμεσες, από οποιαδήποτε πλευρά και για οποιονδήποτε λόγο.

2. Είναι, και φαίνεται ότι είναι, ανεξάρτητος από τη νομοθετική και την εκτελεστική εξουσία, καθώς και από άλλες μορφές εξουσίας ή επιρροής στην κοινωνία, όπως μέσα μαζικής ενημέρωσης, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, κοινωνικές οργανώσεις, επαγγελματικές ομάδες και επιχειρηματικά συμφέροντα. Η σχέση της δικαστικής εξουσίας με τις δύο άλλες εξουσίες στηρίζεται στον αμοιβαίο σεβασμό, τη θεσμική συνεργασία και την αναγνώριση του ρόλου καθεμιάς.

3. Ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός είναι ανεξάρτητος έναντι τόσο της κοινής γνώμης όσο και των διαδικιών της συγκεκριμένης διαφοράς που δικάζει, τελεί,

όμως, σε γνώση των διαφόρων κοινωνικών αντιλήψεων.

4. Κατά την άσκηση των καθηκόντων του, ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός είναι ανεξάρτητος έναντι των συναδέλφων του, οποιουδήποτε βαθμού και θέσης, χωρίς να δέχεται οποιαδήποτε παρέμβαση, εντολή, σύσταση ή υπόδειξη κατά τη διαμόρφωση της κρίσης του.

5. Οι ασκούντες καθήκοντα διεύθυνσης διασφαλίζουν προς τα έξω την ανεξαρτησία, την αμεροληψία και την αποτελεσματικότητα της Δικαιοσύνης και προς τα έσω την ανεξαρτησία των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών του Δικαστηρίου και της Εισαγγελίας.

6. Για την ανάθεση μη δικαστικών ή εισαγγελικών καθηκόντων στον δικαστικό και στον εισαγγελικό λειτουργό λαμβάνεται υπόψη η συναίνεσή του. Ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός ασκεί τα μη δικαστικά ή εισαγγελικά καθήκοντα που του έχουν ανατεθεί με τρόπο ώστε να μην τίθεται υπό αμφισβήτηση η ανεξαρτησία και η αξιοπρέπειά του.

7. Εκφράζει πολιτικές, κοινωνικές, φιλοσοφικές, θρησκευτικές και λοιπές πεποιθήσεις, εντός και εκτός δικαστηρίου ή εισαγγελίας, κατά τρόπο που αρμόζει στο λειτούργημά του και δεν κλονίζει την εμπιστοσύνη της κοινωνίας στην ανεξαρτησία και αμεροληψία που διέπουν την άσκηση των καθηκόντων του.

8. Ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός αντιστέκεται σε κάθε άμεση ή έμμεση προσπάθεια, που εκδηλώνεται εκτός της προβλεπόμενης από τον νόμο διαδικασίας και αποβλέπει στον επηρεασμό του, είτε προέρχεται από τις άλλες δύο κρατικές εξουσίες ή άλλες μορφές εξουσίας ή επιρροής στην κοινωνία ή τους διαδίκους, είτε ακόμα και από το δικαστικό ή εισαγγελικό σώμα. Όταν απειλείται η ανεξαρτησία του, αναφέρεται στα αρμόδια θεσμικά όργανα.

Επεξηγήσεις-Καλές πρακτικές

α. Οι ασκούντες καθήκοντα διεύθυνσης, μέσω της ορθολογικής και αποτελεσματικής διοίκησης του Δικαστηρίου ή της Εισαγγελίας, δημιουργούν τις κατάλληλες συνθήκες, ώστε οι δικαστικοί και εισαγγελικοί λειτουργοί να μπορούν να επιτελούν τα καθήκοντά τους υπό καθεστώς ίσης μεταχείρισης και ανεξαρτησίας,

β. Μεριμνούν για τη δίκαιη κατανομή των υποθέσεων και γενικότερα των καθηκόντων επί τη βάση εκ των προτέρων καθοριζόμενων αντικειμενικών και διαφανών κριτηρίων. Η επίδειξη εύνοιας προς ορισμένο δικαστικό ή εισαγγελικό λειτουργό μπορεί να θέσει εν αμφιβόλω την εσωτερική του ανεξαρτησία,

γ. Στις δικαστικές συνθέσεις το δικαιοδοτικό έργο είναι προϊόν συλλογικής προσπάθειας, συνεργασίας και αλληλοσεβασμού των διατυπούμενων απόψεων της πλειοψηφίας και της μειοψηφίας, οι οποίες εκφράζονται με ελευθερία και ανεξαρτησία.

δ. Ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός δεν επηρεάζεται από προσδοκίες επιδοκimasίας ή πιθανότητες αποδοκimasίας, ούτε από τη δημοσιότητα, είτε ευνοϊκή είτε δυσμενή, σε σχέση τόσο με υποθέσεις που χειρίζεται, όσο και με τη λειτουργία της Δικαιοσύνης γενικότερα.

ε. Η συμμετοχή του δικαστικού και του εισαγγελικού λειτουργού σε νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων, καθώς και η άσκηση ιδιωτικών δραστηριοτήτων δεν επιτρέπεται να επηρεάζει την ανεξαρτησία του.

στ. Ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός ενημερώνεται εκ των προτέρων για τις εκδηλώσεις στις οποίες καλείται να συμμετάσχει και λαμβάνει μέρος σε αυτές, εφόσον είναι συμβατές με τη δικαστική ανεξαρτησία, την αξιοπρέπεια του λειτουργήματος του και τις γενικές αρχές που διέπουν την άσκηση των καθηκόντων του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΑΜΕΡΟΛΗΨΙΑ

1. Ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός εκτελεί τα δικαστικά και εισαγγελικά του καθήκοντα χωρίς εύνοια, μεροληψία ή προκατάληψη.
2. Κατά την άσκηση του δικαιοδοτικού έργου, η αμεροληψία αφορά τόσο την προδικασία και τη διαδικασία της δίκης, όσο και τη λήψη της απόφασης ή την υποβολή της πρότασης.
3. Ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός έχει επίγνωση της δυνητικής επίδρασης που μπορεί να έχουν οι πεποιθήσεις του (πολιτικές, κοινωνικές, φιλοσοφικές, θρησκευτικές) στην πρόσληψη των γεγονότων κάθε υπόθεσης και στην ερμηνεία των κανόνων δικαίου που τη διέπουν και διαμορφώνει την κρίση του, χωρίς να δεσμεύεται από αυτές.
4. Κατά τις δημόσιες συνεδριάσεις, τηρεί ίσες αποστάσεις φροντίζοντας να μην δημιουργεί την εντύπωση ότι ευνοεί διάδικο ή ότι έχει διαμορφωμένη οριστική άποψη για την ενώπιον του υπόθεση.
5. Μεριμνά ώστε η συμπεριφορά του, εντός και εκτός δικαστηρίου, να διατηρεί και να ενισχύει την εμπιστοσύνη της κοινωνίας, των προσώπων που ασκούν νομικά επαγγέλματα και των διαδίκων, στην αμεροληψία τόσο του ίδιου όσο και του δικαστικού συστήματος.
Αποφεύγει να διατυπώνει οποιαδήποτε σχόλια σχετικά με ζητήματα που τίθενται σε

εκκρεμούσες ενώπιον του υποθέσεις.

6. Συμμετέχει στη δημόσια συζήτηση εκφράζοντας τις απόψεις του και είναι ανοιχτός στον δημόσιο διάλογο. Κατά τη διατύπωση των απόψεών του, όμως, εκφράζεται με τη δέουσα, κατά τις περιστάσεις, επιφύλαξη και διακριτικότητα.
7. Φροντίζει να αποφεύγει οποιαδήποτε κατάσταση μπορεί να οδηγήσει σε σύγκρουση προσωπικών συμφερόντων ή να εκλαμβάνεται ευλόγως ως τέτοια.
8. Ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός μεριμνά ώστε στην ιδιωτική του ζωή να μην τίθεται υπό αμφισβήτηση η εικόνα της αμεροληψίας του ίδιου και της Δικαιοσύνης.
9. Επιδεικνύει τη δέουσα προσοχή προκειμένου να αποφεύγεται η εμπλοκή του σε καταστάσεις και δραστηριότητες ικανές να δημιουργήσουν πραγματικό κίνδυνο να εξαιρεθεί από την άσκηση των δικαιοδοτικών του καθηκόντων.
10. Θέτει υπόψη του Προέδρου του οικείου σχηματισμού και του Προϊσταμένου της οικείας Εισαγγελίας οποιαδήποτε κατάσταση ή σχέση θα μπορούσε να δημιουργήσει την εντύπωση ότι δεν μπορεί να εκδικάσει την υπόθεση αμερόληπτα.

Επεξηγήσεις - καλές πρακτικές

- α. Κατά τη δημόσια συνεδρίαση, φροντίζει να μην δημιουργεί, με τις ερωτήσεις και τις αντιδράσεις του, στον διάδικο την αίσθηση άνισης μεταχείρισης, ούτε αφήνει να διαφαίνεται διάθεση αποδοχής ή απόρριψης των απόψεων των πληρεξουσίων δικηγόρων και των δικαστικών πληρεξουσίων των δημοσίων αρχών, ούτε τις σχολιάζει κατά τρόπο που θέτει σε αμφισβήτηση την αμεροληψία του.
- β. Με τη συμπεριφορά του σε σχέση με κοινωνικές, πολιτικές, θρησκευτικές ή ιδεολογικές ομάδες μεριμνά ώστε να μην κλονίζεται η εμπιστοσύνη της κοινωνίας στην αμερόληπτη άσκηση των καθηκόντων του.
- γ. Καταστάσεις ικανές να θέσουν υπό αμφισβήτηση την αμεροληψία του μπορεί να είναι:
 - i) ιδιαίτερες προσωπικές ή συναλλακτικές σχέσεις του με παράγοντες της δίκης,
 - ii) ύπαρξη συμφέροντος του ίδιου ή των οικείων του στην έκβαση της διαφοράς,
 - iii) επαγγελματικές σχέσεις και δραστηριότητες των οικείων του,
 - iv) εμπλοκή του στην υπόθεση υπό άλλη ιδιότητα,
 - v) μη δικαστικά καθήκοντα ή άλλες ιδιωτικές του δραστηριότητες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ

1. Η συμπεριφορά του δικαστικού και του εισαγγελικού λειτουργού είναι αναγκαίο να επιβεβαιώνει την ικανότητά του να ανταποκρίνεται στις υψηλές απαιτήσεις της θέσης του προκειμένου να ενισχύεται η εμπιστοσύνη της κοινωνίας στην ακεραιότητα της Δικαιοσύνης. Προς τον σκοπό αυτό, ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια, ώστε η συμπεριφορά του να θεωρείται άμεμπτη από τον μέσο συνετό πολίτη.
2. Επιδεικνύει εντιμότητα και αξιοπρέπεια, όχι μόνο κατά την άσκηση των καθηκόντων του, αλλά και στη δημόσια και ιδιωτική ζωή του.
3. Αποφεύγει ενέργειες που δεν αρμόζουν στο κύρος του δικαστικού ή εισαγγελικού λειτουργήματος για να επιτύχει τοποθέτηση, προαγωγή, ανάληψη διοικητικών καθηκόντων, καθώς και επιλογή του σε θέση εκτός του Δικαστηρίου ή της Εισαγγελίας.
4. Δεν εκμεταλλεύεται το κύρος της θέσης του για να αποκτά οφέλη ή να προωθεί συμφέροντα προσωπικά, οικογενειακά ή τρίτων.
5. Διαχειρίζεται ορθολογικά τα μέσα που διατίθενται από την υπηρεσία για την άσκηση των καθηκόντων του και εν γένει για τη λειτουργία του δικαστηρίου, με σεβασμό στους δημόσιους πόρους.
6. Ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός και τα μέλη της οικογένειάς του δεν αποδέχονται δώρα ή άλλα πλεονεκτήματα, οποιασδήποτε μορφής, σε σχέση με πράξεις, παραλείψεις ή ενέργειες με αφορμή την άσκηση των δικαστικών ή εισαγγελικών του καθηκόντων. Εκτός του πλαισίου των καθηκόντων αυτών, ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός μπορεί να αποδέχεται δώρα ή άλλα πλεονεκτήματα, υπό την προϋπόθεση ότι δεν δημιουργούν ή δεν είναι ικανά να δημιουργήσουν, υπό τις εκάστοτε περιστάσεις, υπόνοιες μεροληψίας ή να κλονίσουν την εμπιστοσύνη στην ακεραιότητα και ανεξαρτησία του.
7. Ο δικαστικός λειτουργός τηρεί απαρεγκλίτως τη μυστικότητα των διασκέψεων, για τη διασφάλιση της οποίας μεριμνά. Ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός έχει υποχρέωση επαγγελματικής εχεμύθειας σε σχέση με απόρρητες πληροφορίες ή προσωπικά δεδομένα που έχουν τεθεί υπόψη του στο πλαίσιο της δίκης ή κατά τη διάρκεια της εισαγγελικής έρευνας. Επιδεικνύει διακριτικότητα σε σχέση με πληροφορίες που τίθενται υπόψη του κατά την άσκηση των δικαστικών ή εισαγγελικών καθηκόντων του. Μεριμνά ώστε το προσωπικό που τον επικουρεί να ακολουθεί την ίδια συμπεριφορά.
8. Μετά την αφυπηρέτησή του, ο δικαστικός λειτουργός επιδεικνύει συμπεριφορά συμβατή με το κύρος της θέσης που κατείχε.

Επεξηγήσεις-Καλές πρακτικές

- α. Πάντα και απαρέγκλιτη πρακτική συνιστά η μη αποδοχή εκ μέρους των δικαστικών και

εισαγγελικών λειτουργιών δώρων ή άλλων πλεονεκτημάτων σε σχέση ή επ' ευκαιρία των υποθέσεων που χειρίζονται. Η αποδοχή δώρου, φιλοξενίας ή προσφοράς γεύματος ή άλλου κατά περίπτωση οφέλους που παρέχεται στον δικαστικό ή τον εισαγγελικό λειτουργό για λόγους εθιμοτυπικούς (όπως επ' ευκαιρία συμμετοχής σε συνέδρια, διαλέξεις, σεμινάρια ή άλλες δημόσιες εκδηλώσεις, ή εκπροσώπησης του δικαστηρίου ή της εισαγγελίας σε διεθνή fora), δεν δημιουργεί, κατ' αρχήν, ζητήματα σχετικά με τις αρχές που διέπουν τη συμπεριφορά του, εφ' όσου δεν υπερβαίνουν σε αξία όρια γενικώς αποδεκτά.

β. Ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός επιδεικνύει ιδιαίτερη προσοχή στην αποδοχή δώρων ή άλλων κατά περίπτωση πλεονεκτημάτων που του προσφέρονται υπό την δικαστική ή εισαγγελική του ιδιότητα, έστω και εάν φαινομενικά δεν συνδέονται με την άσκηση των δικαστικών του καθηκόντων, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικότερες περιστάσεις υπό τις οποίες δίδονται, ώστε να μην τίθεται σε κίνδυνο η εικόνα αμεροληψίας και η ακεραιότητά του.

γ. Μετά την αφυπηρέτησή του, ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός αποφεύγει να αναλαμβάνει, ως σύμβουλος ή δικηγόρος, υποθέσεις στην εκδίκαση των οποίων είχε μετάσχει κατά την περίοδο που ήταν εν ενεργεία ή υποθέσεις άμεσα σχετιζόμενες με αυτές. Απέχει από ενέργειες που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν την εντύπωση ότι εκμεταλλεύεται πληροφορίες που απέκτησε κατά το χρόνο που ήταν στην υπηρεσία. Δεν χρησιμοποιεί το κύρος της θέσης που κατείχε ή τις γνωριμίες με δικαστικούς ή εισαγγελικούς λειτουργούς ή το προσωπικό των δικαστηρίων ή της εισαγγελίας κατά τρόπο ώστε να τίθεται σε πλεονεκτική θέση έναντι των λοιπών δικηγόρων ή να θέτει υπό αμφισβήτηση το κύρος και την αμεροληψία των πρώην συναδέλφων του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΕΥΠΡΕΠΕΙΑ

1. Ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός αποφεύγει συμπεριφορά που μπορεί να βλάψει την εικόνα της Δικαιοσύνης, την εμπιστοσύνη και τον σεβασμό που η κοινωνία τρέφει στον θεσμό.
2. Μεριμνά η προσωπική, οικογενειακή και κοινωνική ζωή του να είναι αξιοπρεπής και να συμβαδίζει με το κύρος της θέσης του.
3. Κατά την άσκηση των καθηκόντων του ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός μεριμνά για την παράστασή του, επιδεικνύει υπομονή, νηφαλιότητα, ευγένεια και συμπεριφέρεται με σεβασμό προς όλους.
4. Διευθύνει τη διαδικασία στο ακροατήριο ή μετέχει της ακροαματικής διαδικασίας με

ηρεμία και σοβαρότητα, ακούει με προσοχή όλα τα μέρη και αποφεύγει σχόλια και παρεμβάσεις άσχετες με την υπόθεση, καθώς και παρατηρήσεις, εκφράσεις και χειρονομίες απαξιωτικές, προσβλητικές ή άστοχες. Όταν απαιτείται, επιδεικνύει αυστηρότητα στην επιβολή της τάξης, προκειμένου να διασφαλισθεί η εύρυθμη εξέλιξη της διαδικασίας σε κλίμα ευπρέπειας, ισότητας και ευταξίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ

1. Κατά την άσκηση των καθηκόντων του, ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός τηρεί την αρχή της ίσης μεταχείρισης σύμφωνα με το Σύνταγμα, τις διεθνείς συμβάσεις και τον νόμο, χωρίς να επηρεάζεται από προδιαμορφωμένες απόψεις, στερεότυπα και προκαταλήψεις.
2. Έχει επίγνωση και κατανοεί την πολυμορφία της κοινωνίας και δεν αποδέχεται διακρίσεις βασιζόμενες, μεταξύ άλλων, σε φύλο, φυλή, χρώμα, γλώσσα, θρησκεία, πολιτικές ή άλλες πεποιθήσεις, εθνική ή κοινωνική προέλευση, σωματική και πνευματική ικανότητα, κατάσταση υγείας, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση, σεξουαλικό προσανατολισμό.
3. Καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να αποτρέπονται συμπεριφορές με χαρακτήρα σεξιστικό, ρατσιστικό ή εν γένει δηλωτικό των προαναφερόμενων διακρίσεων.
4. Δεν συμμετέχει σε νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων, που, εν γνώσει του, προβαίνει σε, απαγορευμένες από το δίκαιο, διακρίσεις, ούτε συμμετέχει σε εκδηλώσεις, δημόσιες ή ιδιωτικές, που προωθούν τέτοιες διακρίσεις.
5. Αποκρούει τον μισαλλόδοξο λόγο και τη ρητορική μίσους σε όλες τις εκφάνσεις της δημόσιας και ιδιωτικής του ζωής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

1. Ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός έχει δικαίωμα και υποχρέωση να επιμορφώνεται, ώστε να διατηρεί και εμπλουτίζει τις γνώσεις και δεξιότητες που είναι αναγκαίες για την αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων του.
2. Ασκεί κατά προτεραιότητα τα δικαστικά και εισαγγελικά του καθήκοντα. Δεν αναλαμβάνει μη δικαστικά ή εισαγγελικά καθήκοντα και άλλες ιδιωτικές δραστηριότητες

που ενδέχεται να επηρεάζουν την επιμελή άσκηση και τη σε εύλογο χρόνο διεκπεραίωση των δικαστικών ή εισαγγελικών του καθηκόντων.

3. Ασκήι τα δικαστικά και εισαγγελικά του καθήκοντα με επιμέλεια και διεκπεραιώνει τις υποθέσεις που χειρίζεται σε εύλογο χρόνο που είναι ανάλογος του βαθμού δυσκολίας κάθε υπόθεσης. Επιδεικνύει την δέουσα προσοχή σε κάθε υπόθεση που χειρίζεται και συντάσσει αποφάσεις σαφείς, κατανοητές, λιτές και τεκμηριωμένες .

4. Επιδεικνύει πνεύμα συνεργασίας, ομαδικότητας και συναδελφικότητας και συμβάλλει, με τη συμπεριφορά και το έργο του, στην εύρυθμη λειτουργία της υπηρεσίας.

5. Οι ασκούντες καθήκοντα διεύθυνσης κατανοούν ότι η ορθολογική οργάνωση και λειτουργία του Δικαστηρίου ή της Εισαγγελίας αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση ώστε να διασφαλίζεται το δικαίωμα όλων σε δίκαιη δίκη. Προς τον σκοπό αυτό, ασκούν τα καθήκοντά τους βάσει των αρχών της νομιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της διαφάνειας που διέπουν τη λειτουργία μιας δημόσιας υπηρεσίας.

6. Επιφυλάσσουν δίκαιη μεταχείριση, χωρίς να επιδεικνύουν εύνοια ή μεροληψία, σε όλους όσοι βρίσκονται υπό τη διεύθυνσή τους και παρέχουν υποστήριξη και καθοδήγηση, όταν οι τελευταίοι το ζητούν, στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Καλές πρακτικές

α. Οι ασκούντες καθήκοντα διεύθυνσης ενθαρρύνουν και διευκολύνουν την επιμόρφωση των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών, λαμβανομένων υπόψη των υπηρεσιακών αναγκών.

β. Ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός χρησιμοποιεί τα μέσα της σύγχρονης τεχνολογίας που παρέχει η υπηρεσία, με σκοπό την αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων του και εκπαιδεύεται κατάλληλα στη χρήση των μέσων αυτών.

γ. Οι ασκούντες καθήκοντα διεύθυνσης λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την ορθολογική διαχείριση του όγκου των υποθέσεων, την αντιμετώπιση των καθυστερήσεων πριν από το στάδιο της απόφασης και εν γένει για την εύρυθμη λειτουργία της υπηρεσίας.

δ. Συνιστάται για την αποτελεσματική λειτουργία του Δικαστηρίου ο ορθολογικός προγραμματισμός των εργασιών και των αδειών των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών και του προσωπικού, η οργάνωση τακτικών συναντήσεων με τους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς και το προσωπικό και η διαρκής μέριμνα για την άμεση αντιμετώπιση των αναφευομένων προβλημάτων.

ε. Οι ασκούντες καθήκοντα διεύθυνσης διασφαλίζουν ότι η ανάθεση μη δικαστικών, και δη

αμειβόμενων, καθηκόντων γίνεται βάσει ανοιχτών και διαφανών διαδικασιών, ώστε να παρέχονται ίσες ευκαιρίες, σε όλους όσοι διαθέτουν τα νόμιμα προσόντα, να εκδηλώσουν ενδιαφέρον.

στ. Οι ασκούντες καθήκοντα διεύθυνσης λαμβάνουν υπόψη, κατά τη χρέωση των υποθέσεων και γενικότερα κατά την ανάθεση δικαστικών ή εισαγγελικών καθηκόντων, ότι ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός πρέπει να έχει ελεύθερο χρόνο για την προσωπική του ζωή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

ΑΥΤΟΣΥΓΚΡΑΤΗΣΗ

1. Ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός, όπως κάθε πολίτης, έχει το δικαίωμα να εκφράζει δημόσια τη γνώμη του. Ασκεί το δικαίωμά του αυτό με σύνεση, μετριοπάθεια και διακριτικότητα, ώστε να μην θίγεται το κύρος της Δικαιοσύνης και η εμπιστοσύνη της κοινωνίας στην ανεξαρτησία, αμεροληψία και ακεραιότητα του θεσμού (αυτοσυγκράτηση).

2. Η αυτοσυγκράτηση του δικαστικού λειτουργού δεν τον καταδικάζει σε σιωπή. Αντιθέτως, εν όψει του παιδευτικού ρόλου του στην επεξήγηση του δικαίου και της θέσης της Δικαιοσύνης στο Κράτος Δικαίου, ενθαρρύνεται η συμμετοχή του στον επιστημονικό διάλογο και τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες (αρθρογραφία, διαλέξεις, συνέδρια, επιμορφώσεις, διδασκαλία).

3. Αποφεύγει να σχολιάζει δημοσίως αποφάσεις του ιδίου ή συναδέλφων του, κατά τρόπο που δεν συνάδει με το λειτούργημά του.

4. Αποφεύγει να απαντά ατομικά σε επιθέσεις κατά του ιδίου ή των αποφάσεών του από οπουδήποτε και αν προέρχονται. Τα αρμόδια όργανα του Δικαστηρίου και η δικαστική ένωση μπορεί να υποκαθιστούν τον δικαστικό λειτουργό που δέχεται επιθέσεις, μέσω ανακοινώσεων και δημοσίων δηλώσεων.

5. Μετά την αφυπηρέτησή του ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός επιδεικνύει αυτοσυγκράτηση στη συμπεριφορά και τις δηλώσεις του σε σχέση με τις υποθέσεις που δικάσθηκαν από το Δικαστήριο κατά την περίοδο που υπηρετούσε σε αυτό.

6. Μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης από τον δικαστικό ή τον εισαγγελικό λειτουργό ως ιδιώτη συνιστά έκφραση του δικαιώματος έκφρασης. Ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός επιδεικνύει ιδιαίτερη προσοχή όταν κάνει χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης λόγω της διάρκειας των αναρτήσεων, ακόμη

και αν διαγραφούν, καθώς και της δυνατότητας ταχύτατης διάδοσης σε ευρύτατο κύκλο προσώπων, ακόμη και αν αφορούν αναρτήσεις σε ιδιωτικό 'προφίλ'. Έχει, επίσης, πλήρη επίγνωση των κινδύνων που ελλοχεύουν από τις τεχνολογικές δυνατότητες ταυτοποίησης, διασταύρωσης, απεριόριστης διατήρησης και περαιτέρω επεξεργασίας των δεδομένων περιεχομένου, αλλά και των δεδομένων επικοινωνίας του, από εξουσιοδοτημένους ή μη εξουσιοδοτημένους τρίτους χωρίς τη συναίνεσή του. Για τους λόγους αυτούς, κατά τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός τηρεί τις αρχές δεοντολογίας και τα πρότυπα συμπεριφοράς του παρόντος Χάρτη, ανεξαρτήτως εάν η χρήση αυτή γίνεται με ή χωρίς δήλωση της δικαστικής ή εισαγγελικής του ιδιότητας ή των στοιχείων της ταυτότητάς του.

Επεξηγήσεις-Καλές πρακτικές

α. Στους κινδύνους από τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης περιλαμβάνονται, ιδίως, η έκθεση σε παρενόχληση, η αλίευση προσωπικών δεδομένων (phishing), οι εκβιασμοί, καθώς και ο αυξημένος κίνδυνος υπονόμησης της εικόνας του δικαστικού ή του εισαγγελικού λειτουργού ατομικώς ή και του συνόλου του δικαστικού ή εισαγγελικού σώματος, λόγω της δημοσιοποίησης δεδομένων μέσω αναρτήσεων (posts), δημοσιεύσεων, σχολίων, ετικετών (tags), ενδείξεων επιδοκμασίας ή αποδοκμασίας (likes/dislikes), φωτογραφιών κ.λπ.

β. Ο δικαστικός και ο εισαγγελικός λειτουργός προσέχει ιδιαιτέρως το περιεχόμενο της ανάρτησής του. Φροντίζει για την περιοδική αναθεώρηση και εκκαθάριση των δραστηριοτήτων του [σχόλια, δημοσιεύσεις, ετικέτες, likes, shares κ.λπ.]. Οι ενδείξεις επιδοκμασίας, αποδοκμασίας, ενδιαφέροντος (follow) ή άρσης ενδιαφέροντος (unfollow) συνιστούν δημόσια διαδικτυακή επικοινωνία, η οποία ενέχει σημαντικούς κινδύνους, επειδή δεν είναι πλήρης και «ζωντανή», περιορίζεται δε σε αόριστες ενδείξεις, οι οποίες είναι δεκτικές παρερμηνειών και δημιουργίας εντυπώσεων δυνητικού επηρεασμού του δικαστικού ή του εισαγγελικού λειτουργού ή καταχρηστικής προώθησης συμφερόντων του ιδίου ή τρίτων. Συνιστάται στον δικαστικό και τον εισαγγελικό λειτουργό να περιορίζει την πρόσβαση στον λογαριασμό του σε περιορισμένο και αξιόπιστο κύκλο επαφών, καθώς επίσης να αποκλείει την εύρεση του λογαριασμού του στα αποτελέσματα των μηχανών αναζήτησης στο διαδίκτυο.

γ. Ελέγχει τα σχόλια στις αναρτήσεις του και διαγράφει αυτά που θεωρεί ως διαγραφτέα. Σκόπιμη είναι η δήλωση αποποίησης ευθύνης για τα σχόλια των τρίτων (disclaimer) ή η αναφορά ότι τα σχόλια απηχούν αποκλειστικά τη γνώμη του συντάκτη τους.

δ. Γνωρίζει και ελέγχει περιοδικά τις ρυθμίσεις προστασίας της ιδιωτικότητας στις

πλατφόρμες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

ε. Μεριμνά, ώστε να μην συμπράττει, έστω και ακούσια, στη διάδοση ψευδών ειδήσεων και καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να αποτρέπει τη διάδοση τέτοιων ειδήσεων,

στ. Οι διαδικτυακές «φιλίες» (friendships) ή άλλες διαδικτυακές σχέσεις και συνδέσεις (likes, follows κ.λπ.) δεν εξομοιώνονται αναγκαία με τις φιλίες της πραγματικής ζωής. Υπό ορισμένες, όμως, περιστάσεις μπορεί να δημιουργήσουν την εντύπωση επηρεασμού ή μεροληψίας του δικαστικού ή του εισαγγελικού λειτουργού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ-ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

1. Η παροχή στο κοινό πληροφοριών σχετικά με το γενικότερο έργο του Δικαστηρίου και της Εισαγγελίας, τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των, καθώς και την πορεία εκκρεμών υποθέσεων ευρύτερου ενδιαφέροντος, ως και η δημιουργία εν γένει συνθηκών ευχερούς επικοινωνία του Δικαστηρίου με τον πολίτη, ενισχύει τη διαφάνεια της Δικαιοσύνης και την εμπιστοσύνη της κοινωνίας στον θεσμό και τους φορείς του, αποτελεί δε έργο κυρίως του γραφείου τύπου ή, σε περίπτωση έλλειψης αυτού, της διεύθυνσης του Δικαστηρίου ή της Εισαγγελίας.

2. Τα αρμόδια όργανα του Δικαστηρίου ή της Εισαγγελίας μεριμνούν για την παροχή των πληροφοριών αυτών, μέσω της ιστοσελίδας των, των μέσων μαζικής ενημέρωσης ή με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο.

3. Όταν δημοσιοποιούνται πληροφορίες σχετικά με εκκρεμείς ή περαιωμένες υποθέσεις λαμβάνεται μέριμνα ώστε να μην θίγονται τα δικαιώματα των διαδίκων και να μην διακυβεύεται η σύννομη διεξαγωγή των δικαστικών διαδικασιών.

Καλές πρακτικές

α. Ετήσιες εκθέσεις πεπραγμένων με περίληψη των γενικότερου ενδιαφέροντος αποφάσεων που εκδόθηκαν, δημοσιευμένες στις ιστοσελίδες των Δικαστηρίων, συμβάλλουν στην ενημέρωση των πολιτών για τον τρόπο λειτουργίας της Δικαιοσύνης, όπως επίσης και η δημοσίευση πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο πρόσβασης στη Δικαιοσύνη.

β. Πληροφορίες στα μέσα μαζικής ενημέρωσης σχετικά με εκκρεμείς υποθέσεις ή δημοσιευθείσες αποφάσεις παρέχονται υπό την εποπτεία αρμόδιου δικαστικού λειτουργού.

γ. Λαμβάνεται μέριμνα ώστε οι δικαστικοί και εισαγγελικοί λειτουργοί να έχουν πρόσβαση σε επίκαιρη, αποδελτιωμένη και ανωνυμοποιημένη, όπου απαιτείται, νομολογία του Αρείου Πάγου και των λοιπών Δικαστηρίων της χώρας στα ζητήματα της εξαίρεσης, της σύγκρουσης

συμφερόντων και του πειθαρχικού δικαίου.

6. Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ασκούντες νομικά επαγγέλματα, καθώς και οι πολίτες, σχετικά με την πρόσβαση στο Δικαστήριο και τη λειτουργία του, λαμβάνονται υπόψη και αξιολογούνται προς τον σκοπό της συνεχούς βελτίωσης της υπηρεσίας.